

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: ФИЛОСОФСКИ

Специалност: Психология

Ф	Ф	П	8	2	0	1		
---	---	---	---	---	---	---	--	--

ПСИХОЛОГИЯ

Магистърска програма: Психология на здравето

Ф	Ф	П	8	2	0	1		
---	---	---	---	---	---	---	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина: И 3 1 7

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТРУМЕНТИ В

ПСИХОЛОГИЯ НА ЗДРАВЕТО (код и наименование)

Преподавател: проф. д.пс.н. Соня Карабелъова

Асистент: гл. ас. д-р Елиза Иванова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	15
	Семинарни упражнения	15
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	10
	Курсов учебен проект	20
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		30
ОБЩА ЗАЕТОСТ		60
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		1
ОБЩО ЕКСТ		2

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
2.	Разработване на курсова задача	30%

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

3.	Изпит (разработване и защита на курсова работа)	50%
----	---	-----

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът е насочен към задълбочено разглеждане на особеностите на измерванията в сферата на Психология на здравето. Ще се започне с разкриване на теоретичните подходи към измерванията като се наблегне на осигуряване на надеждност и валидност на инструментите. Последователно ще се въвеждат значими конструкти в Психологията на здравето, като се представят инструменти за тяхното измерване с различни качества и възможности. Ще бъде обърнато внимание на социалното здраве и подкрепа, благополучието, тревожността, депресията, стреса и общия здравен статус. Всеки от феномените ще бъде анализиран в дълбочина чрез представянето на различни теоретични подходи, след което ще се пристъпи към въвеждане на методики за изследването им. Инструментите ще бъдат прилагани на практика и студентите ще извършват статистически анализи за потвърждаване на психометричните им свойства.

Предварителни изисквания:

Работа с SPSS и основни статистически анализи.

Очаквани резултати:

Студентите ще усвоят спецификите на работа с полезни и високо приложими в сферата на Психология на здравето методики за измерване на релевантни конструкти. Те ще бъдат запознати с множество разнообразни инструменти за измерване на ключови феномени, от които ще могат да избират подходящи методики за различни условия. Ще се обърне внимание на теоретичната база на въпросниците, както и на емпиричните особености по прилагането им.

Учебно съдържание

ЛЕКЦИИ

№	Тема:	Хорариум
1	Теоретични и технически основи на измерването на здравето. Видове инструменти за измерване на здравето. Идентифициране и контролиране на предубежденията при субективните преценки. Валидност и надеждност на измерванията.	3 часа
2	Социално здраве. Социално приспособяване и социални роли. Социална подкрепа. Инструменти за измерване: Скала за социални взаимоотношения; Въпросник за социална подкрепа; батерия РАНД за измерване на социалното здраве; Скали за приспособеност на Кац; Структурирано и измерено интервю за оценка на неприспособеност и др.	2 часа
3	Инструменти за измерване на благополучие. Видове благополучие. Проучване на мнението за здравето; Скала за афективен баланс; Скала за измерване на позитивен и негативен афект; Индекс на удовлетвореност от живота; въпросник за измерване на евдемоничното благополучие; скали за измерване на психологическото благополучие;	2 часа

	въпросник за здравни възприятия и др.	
4.	Инструменти за измерване на тревожност. Скала на Цунг за тревожност; Въпросник на Бек за тревожност; Въпросник за тревожност като състояние-черта; Скала на Хамилтън за оценка на тревожността; скали за измерване на здравна тревожност.	2 часа
5.	Депресия – класификация и измерване. Въпросник за депресия на Бек; Скала за депресия на Центъра за епидемиологични изследвания; Скала на Хамилтън за оценка на депресията и др.	2 часа
6.	Измерване на умствен стрес. Когниции, когнитивен упадък, деменция. Скрининг изследване за когнитивен капацитет; въпросник за умствен статус и др. Скрининг тестове, инструменти за клинично приложение и диагностични инструменти.	2 часа
7.	Общ здравен статус и качество на живота – инструменти за измерване. Въпросник за функционална оценка; въпросник за функционален статус. Въпросници за качество на живота (европейска скала за качество на живота). Скала за самооценка на жизнената функция. Профил на влияние на болестта.	2 часа

СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	Тема:	Хорариум
1	Видове инструменти за измерване на здравето. Валидност и надеждност. Контролиране на предубежденията.	3 часа
2	Инструменти за измерване на социално приспособяване, социални роли и социална подкрепа.	2 часа
3	Инструменти за измерване на благополучие.	2 часа
4.	Инструменти за измерване на тревожност.	2 часа
5.	Инструменти за измерване на депресия.	2 часа
6.	Инструменти за измерване на умствен стрес.	2 часа
7.	Инструменти за измерване на общ здравен статус и качество на живота.	2 часа

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Теоретични и технически основи на измерването на здравето. Видове инструменти за измерване на здравето.
2.	Идентифициране и контролиране на предубежденията при субективните преценки. Валидност и надеждност на измерванията.
3.	Инструменти за измерване на физически увреждания.
4.	Социално здраве. Социално приспособяване и социални роли. Социална подкрепа. Инструменти за измерване.
5.	Благополучие - видове и инструменти за измерване.
6.	Инструменти за измерване на тревожност.
7.	Депресия – класификация и измерване.
8.	Измерване на умствен стрес. Когниции, когнитивен упадък, деменция.

Библиография

- Beck AT, Steer RA, Brown GK. BDI-II. Beck Depression Inventory. 2nd ed. San Antonio: Psychological Corporation, 1996.
- Bergner M, Bobbitt RA, Kressel S. The Sickness Impact Profile: conceptual formulation and methodology for the development of a health status measure. *Int J Health Serv* 1976;6:393–415
- Bradburn NM. The structure of psychological well-being. Chicago: Aldine, 1969
- Clark LA, Watson D. Tripartite model of anxiety and depression: psychometric evidence and taxonomic implications. *J Abnorm Psychol* 1991;100:316–336
- Crewe NM, Turner RR. A functional assessment system for vocational rehabilitation. In: Halpern AS, Fuhrer MJ, eds. *Functional assessment in rehabilitation*. Baltimore: Paul H Brookes, 1984:223–238.
- Donald CA, Ware JE, Jr. The measurement of social support. *Res Community Ment Health* 1984;4:325–370
- EuroQol Group. EuroQol: a new facility for the measurement of health-related quality of life. *Health Policy* 1990; 16:199–208
- Gurland BJ, Yorkston NJ, Stone AR, et al. *Structured and Scaled Interview to Assess Maladjustment (SSIAM)*. New York: Springer, 1974
- Hamilton M. A rating scale for depression. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 1960;23:56–62.
- Hamilton M. The assessment of anxiety states by rating. *Br J Med Psychol* 1959;32:50–55
- Jacobs JW, Bernhard MR, Delgado A, Strain JJ. Screening for organic mental syndromes in the medically ill. *Ann Intern Med* 1977;86:45.
- Jette AM, Davies AR, Cleary PD, et al. The Functional Status Questionnaire: reliability and validity when used in primary care. *J Gen Intern Med* 1986;1:143–149
- Kahn RL, Goldfrab AI, Pollack M, Peck A. Brief objective measures for the determination of mental status in the aged. *Am J Psychiatry* 1960;117:326.
- Katz MM, Lyerly SB. Methods for measuring adjustment and social behavior in the community. I. Rationale, description, discriminative validity and scale development. *Psychol Rep* 1963;13:503–535.
- Linn MW, Linn BS. Self-Evaluation of Life Function (SELF) Scale: a short, comprehensive self-report of health for elderly adults. *J Gerontol* 1984;39:603–612.
- McDowell, I. *Measuring Health. A Guide to Rating Scales and Questionnaires*. Oxford University Press, 2006

McFarlane AH, Neale KA, Norman GR, Roy RJ, Streiner DL. Methodological issues in developing a scale to measure social support. *Schizophr Bull* 1981;7:91. By permission of Oxford University Press

Neugarten BL, Havighurst RJ, Tobin SS. The measurement of life satisfaction. *J Gerontol* 1961;16:134-143

Radloff LS. The CES-D Scale: a self-report depression scale for research in the general population. *Appl Psychol Measurement* 1977;1:385-401.

Ryff, C., Keyes, C. The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology* 1995; 69(4):719-727

Salkovskis, P., Rimes, K., Warwick, H., Clark, D. The Health Anxiety Inventory: development and validation of scales for the measurement of health anxiety and hypochondriasis. *Psychological Medicine* 2002; 32:843-853.

Sarason IG, Levine HM, Basham RB, et al. Assessing social support: the Social Support Questionnaire. *J Pers Soc Psychol* 1983;44:127-139.

Spielberger CD, Gorsuch RL, Lushene RE. Test manual for the State-Trait Anxiety Inventory. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press, 1970.

Ware JE, Jr. General health rating index. In: Wenger NK, Mattson ME, Furberg CD, et al., eds. Assessment of quality of life in clinical trials for cardiovascular disease. New York: LeJacq, 1984:184-188.

Waterman, A., Schwartz, S., Zamboanga, B., Ravert, R., Williams, M., Bede Agocha, V., Su Yeong Kim, Donnellan, M. The questionnaire for eudaimonic well-being: Psychometric properties, demographic comparisons, and evidence of validity, *The Journal of Positive Psychology* 2010; 5:41-61

Watson D, Clark LA, Tellegen A. Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *J Personality Soc Psychol* 1988;54:1070

Zung WWK. How normal is anxiety? Kalamazoo, MI: The Upjohn Company, 1980

Основна:

Допълнителна:

Дата:

Съставил: